

Vacanță „Made in Taiwan”

Oficial, nu există. Practic, este marea fabrică de haine și electronice a lumii. O vizită în Taiwan reprezintă o aventură în locul în care nimic nu este ceea ce pare a fi.

de Diana-Florina Cosmin

FOTO: PHOTOLAND/AGEFOTOSTOCK

Să presupunem că doi frați se unesc împotriva unui dușman care le amenință familia. După ce îl înving, își dispută între ei statutul de cap al familiei, iar înfrântul este silit să se refugieze în exil. Vecinii se tem de furia învingătorului și îi întorc spatele fratelui învins. Astfel, rivalitatea se propagă din generație în generație, deși prin venele urmașilor celor doi curge același sânge. În această optică cinematografică mi-a rezumat cândva istoria Taiwanului și a Chinei un profesor american de relații internaționale. Taiwanul naționalist, perdant în fața Chinei comuniste după războiul cu Japonia, a rămas până în ziua de astăzi o insuliță izolată, recunoscută doar de o mână de state, ale căror ambasade încap toate pe o străduță din capitala Taipei. La fel ca în „Alice în Țara Minunilor”, aici absurdul capătă o logică proprie: majoritatea țărilor produc pe bani puțini în Taiwan, dar nu îl recunosc, oficial, drept stat național; investesc în afaceri locale, dar stau cu teama că, oricând, China-mamă s-ar putea încrunta puțin mai tare în direcția insuliței din Pacific.

Sosind pe aeroportul din Taipei, capitala Taiwanului, după un zbor de 12 ore, m-am simțit și eu un pic precum Alice după ce tocmai alunecase pe gaura de iepure direct în realitatea paralelă. Dacă Alice reușea să creadă în două-trei lucruri imposibile chiar înainte de micul dejun, eu mi-am exersat, chiar înainte de a ajunge la vamă, capacitatea de a crede că da, China cea imensă, cu miliardul său de locuitori, este doar o rudă săracă a Taiwanului, cu populația lui de 23 de milioane. Cel puțin așa m-au convins banner-ele imense cu „Welcome to the Republic of China”, care prezentau micuța insuliță din Pacific drept singura Chină veritabilă de pe fața pământului. Exact ca un colaj anti-piraterie care prezintă o geantă originală, de marcă, față în față cu o făcătură de tarabă: așa da, așa nu.

Mecanisme le-am înțeles mai târziu. Din relația strânsă cu Statele Unite (unul dintre puținii lor aliați), taiwanezii nu au izbutit să deprindă tainele unei engleze fluente, dar și-au însușit dintr-o suflare arta marketingului. Naționalismul chinez din Taiwan este îmbrăcat într-o platoșă strălucitoare și profitabilă de capitalism,

care atrage, anual, peste cinci milioane de turiști. Și o face pe merit, cu servicii și ospitalitate de cinci stele, plus o corectitudine dusă la extrem.

Simbolul Taipeiului, turnul în formă de bețișor de bambus numit Taipei 101 (509 metri înălțime), și-a pierdut anul trecut titlul de „cea mai înaltă clădire din lume” în favoarea Burj Khalifa din Dubai, dar a devenit, paradoxal, un obiectiv și mai popular. Asta pentru că strategia turistică a taiwanezilor te duce cu gândul la o reclamă clasică din anii '60, prin care brandul american de închirieri de mașini Avis încerca să-și valorifice poziția secundă, după liderul Hertz: „Alegeți-ne pe noi, suntem pe locul al doilea, așa că ne străduim și mai mult să vă fim pe plac!”. Și taiwanezii chiar se străduiesc: de la oamenii de pe stradă care, deși nu vorbesc engleza, se luptă să-ți gesticuleze indicațiile solicitate și până la mall-ul de la parterul Taipei 101, care oferă absolut toate marile branduri ale lumii (inclusiv cele care se găsesc cu greu și în Europa, precum Azzedine Alaïa sau Comme des Garçons), plus restaurante, cafele și chiar și o casă de căsătorii.

Din păcate, capitolul la care nici măcar marketingul nu mai poate salva Taiwanul este clima. Indiferent de anotimp, umezeala fierbinte te face să inspiri cu nesăț, ca și cum aerul pe care-l tragi în piept s-ar opri într-o pâclă densă înainte de a-ți a-junge în plămâni. Există, însă, și soluții.

Cei care vor să-și neutralizeze sensibilitățile meteorologice cu o esență tare pot aștepta lăsarea întunericului pentru a vizita locul cel mai faimos și mai temut din Taipei: o străduță îngustă din centru denumită „Aleea Șerpilor”. Mai mult uliță decât stradă, aleea este echivalentul în aer liber al tunelului groazei din parcurile de distracție. Fără scheleți care să iasă din umbră ca să te sperie, dar cu șerpi de toate dimensiunile și culorile etalați ca pe un podium de modă. Fiecare negustor îți bagă sub ochi propria reptilă, trâmbițând într-o chinezo-engleză diverse promisiuni și îndemnuri, majoritatea legate de gustul delicios al supei de șarpe sau de beneficiile pentru sănătate pe care ți le-ar furniza, garantat, un „shot” de sânge proaspăt de reptilă. Odată adju-decat, animalul etalat este despicat în fața mulțimii, iar sângele său este amestecat cu lichior și dat peste cap de clientul fascinat și oripilat în același timp.

FOTO: GULLIVER/GETTY IMAGES

Deși pare un obicei barbar, taiwanezii își apără tradiția susținând că sângele de șarpe este cea mai bună poțiune pentru tărie fizică și protecție împotriva tuturor bolilor. Am preferat să-i cred pe cuvânt și să aleg, totuși, ceva mai puțin sângeros, dar la fel de benefic pentru sănătate. Și anume jadelul de toate culorile, produsul

FOTO: PHOTOLAND/AGEFO/ISTOCK

TAIWANUL ESTE CUNOSCUȚ ȘI SUB NUMELE DE **FORMOSA**. INSULA FRUMOASĂ.

pentru care taiwanezii sunt renumiți în întreaga lume și care, susțin ei, neutralizează toate energiile negative, aducând echilibru în organism. Majoritatea colierelor, lucrate manual, nu sar de 650 de dolari taiwanezi, echivalentul a 25 de euro. Cu toate acestea, viața în Taiwan este departe de a fi ieftină. Singurele chilipiruri la care te poți

aștepta ca turist sunt cele negociate pentru obiectele tradiționale sau pentru produsele electronice (în special laptopuri și aparate de fotografiat) „made in Taiwan” de către marile branduri ale lumii.

O altă emblemă a Taiwanului, mai puțin cunoscută de publicul larg, o reprezintă arta miniaturilor. Deși primele

miniaturi au fost create, pentru plăcerea doamnelor din înalta societate, în Europa secolului al XVI-lea, primul muzeu din lume specializat în creații miniaturale se găsește tocmai în Taipei. Lin Wen-Ren, un taiwanez îndrăgostit de micile capodopere cât unghia a deschis în 1997, pe Chiankuo North Road, un muzeu ale cărui creații ar

FOTO: GULIVER/GETTYIMAGES

TAIWAN ESTE ȚARA CU CEA MAI INTENSĂ ACTIVITATE DE RECICLARE DIN LUME.

FOTO: GULIVER GETIMAGES

încăpea toate într-o valiză Louis Vuitton, dar care valorează de câteva zeci de ori mai mult decât clădirea care le găzduiește. Printre piesele cele mai apreciate se află replica unei moșii americane din secolul al XIX-lea, construită de un american bogat din Los Angeles, sau miniatura palatului Buckingham din Londra. Palatul reginei Angliei a fost creat de doi artiști britanici specializați în miniaturi și a înghițit nu doar o sumă invers proporțională cu mărimea (de ordinul sutelor de mii de dolari), ci și o perioadă de timp demnă de un parc de zgărie-nori: trei ani de muncă.

Fascinația pentru miniaturi nu se termină însă aici. După o raită la Miniatures Museum se impune o vizită la Taipei National Palace Museum, muzeul național al Taiwanului, care ar merita, detașat, medalia de aur pentru marketing. Deși muzeele naționale sunt adesea rezervate turiștilor dornici să se immortalizeze alături de manechini din plastic îmbrăcați în costum tradițional, de Taipei National Palace Museum este greu să te dezlipești. Printre exponate se află bijuterii tradiționale vechi de mii de ani, mobilier cu picturi manuale spectaculoase, plus câteva piese inedite din fildeș sau lemn, vechi de sute de ani, în fața cărora poți zăbovi ore întregi fără să te uiți vreo clipă la ceas. Piesa de rezistență:

o ambarcațiune din lemn de alun, lungă de patru centimetri și înaltă de doi (cât o cutie de chibrituri!) care datează de la începutul dinastiei Ming (secolul XIV) și care are sculptat pe prora un poem al lui Su Shi - „Odă către stânca roșie”. Imaginează-ți opt rânduri de versuri în caractere chinezești sculptate perfect pe un sfert din unghia ta de la degetul mic al mâinii. Privind corabia printr-o vitrină prevăzută cu o lupă imensă, până și hainele și pălăriile pasagerilor din bărcuță apar sculptate în cel mai mic amănunt.

Nicăieri în lume nu simți mai puternic influența principiilor Feng-Shui decât în Taipei: de la turnul Taipei 101, care are la intrarea dinspre est o fântână arteziană menită să încurajeze circulația energiei „chi” și până la memorialul lui Chiang Kai-Shek, care are fix 89 de trepte, adică vârsta la care a murit întemeietorul Taiwanului. Chiang Kai-Shek, dușmanul lui Mao și perdanțul care a fost nevoit să se refugieze din China continentală, este un erou național absolut. Naționalismul taiwanez se simte peste tot: de la vocea omului de rând care

povestește cu patos despre adevăratul spirit chinez și până la mândria cu care ghizii turistici evocă vitejia lui Chiang Kai-Shek.

Și, oricât de mare ar fi prietenia și ospitalitatea taiwanezilor față de străini, linia se trage tot la Chiang Kai-Shek. Mi-au dovedit-o privirile de gheață care m-au săgetat instantaneu când am îndrăznit să fac o glumă legată de faptul că Chiang Kai-Shek era considerat, cândva, de Ceaușescu „dușmanul poporului”.

Intrată în lumea stranie din Taiwan asemeni lui Alice prin gaura de iepure, am ieșit, după o săptămână, pe cealaltă parte, mai precis în China continentală, apăsător de aglomerată și mult mai puțin abilă la marketing. La sosirea pe aeroportul din Beijing m-am simțit tot Alice, dar de această dată în scena procesului. Relațiile Taiwanului cu China-mamă sunt atât de complicate încât nu poți fi niciodată sigur dacă vacanța ta cade în perioada de îngheț sau dezgheț al prieteniei. În cazul meu s-a aplicat prima variantă, având în vedere că, la dus, avionul Londra-Taipei a fost obligat să facă un ocol prin Bangkok datorită interdicției oficiale de a survola China continentală.

Un lucru e sigur: o călătorie în Taiwan va lăsa urme neșterite nu doar în memoria, ci și în pașaportul tău, sub forma

Relațiile Chinei cu Taiwanul sunt atât de complicate încât nu știi niciodată dacă ai nimerit în perioada de îngheț sau dezgheț al prieteniei.

unui abțibild lucios, de-o pagină, cu „Republic of China” scris cu litere de-o șchioapă. Un abțibild care le pică la fel de bine vameșilor din Republica Populară Chineză precum lichiorul din sânge de șarpe unui tur-

ist european deja amestecat. „Uuu...Taiwan” a exclamat vameșul chinez de pe aeroportul din Beijing cu un accent și o mimică a feței care puteau însemna orice, de la surpriză la dezgustul suprem. „You like?” a urmat, prompt, întrebarea, în aceeași engleză aproximativă. „Like what?” am încercat să prelungesc agonia unui răspuns pentru care presimțeam că nu există vreo variantă complet corectă politic. „Taiwan... you like?”. a repetat cu același rictus pe chip. „Yes, very beautiful”, am îngăimat eu, cu un pic cam prea multă sinceritate. Dând din cap, cu același zâmbet de la o ureche la alta, chinezul mi-a aplicat ștampila de intrare în țară și mi-a înmănat pașaportul, fără niciun cuvânt. I-am zâmbit și, tot pe mutește, am trecut mai departe. Probabil nici el n-ar fi gustat vreo glumă cu Chiang Kai-Shek.